

NOVICA

gospodarskih, obertnijskih in narodskih stvari.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XIII.

V Ljubljani v saboto 13. januarija 1855.

List 4.

V senožetih naših leži še veliko mertvega zaklada.

(Dalje.)

5. Marijni lasci (briza media, mittl. Zittergras) so priporočila vredni za suhe in puste ovčje spašnike; cvetó majnika do julija, zoré julija in septembra, zrastejo čevljev visoki.

6. Glistnik (bromus, Trespe). Glistnika je več sort; posebnega priporočila sta vredna: visoki gl. (Riesentrespe) in pa mehki glistnik (weiche Trespe) uni zraste 3 do 6 čevljev visok, ta pa le pol do 2 čevlja; uni cvetè junija do avgusta in zorí avgusta do oktobra, ta pa cvetè že majnika in junija in zorí julija do avgusta. Med tema glistnikoma je še ta razložek, da visoki gl. ni tako prijetna in tečna klaja kakor je ovsula*), pridela se ga pa veliko tudi na manj ugodni zemlji; — mehki glistnik je pa živini kaj ljuba in tečna klaja, al nakosí se ga malo in še le potem se smé kositi, ko je seme dozorelo, da se trava sama po sebi seje, sicer se mora vsako drugo leto sejati, ker ta trava terpi le dve leti. Ta pozna košnja ima pa spet to napako, da je potem merva manj vredna, če je trava seme zorila. Na senožetih v Lombardii (na Laškem), kjer vodo napeljujejo na nje, raste veliko te trave. Poljski glistnik ali steklas (br. arvensis, Ackertrespe) je pa prav nadležen plevél med žitom, posebno med ječmenom ali režjó, v debeli zemlji. V mokrih letinah se toliko steklasa zaraste med žitom, da ga popolnoma zamorí in da se ga več kot reží ali ječmena nažanje; to je v nekterih krajih kmetovavce tako zapeljalo, da so krivo mislili, da se je rež ali ječmen prevergel v steklas.

7. Pasji rep (cynosurus, Kammgras). Na suhih spašnikih se nahajate dve sorti pasjega repa, ena je grebenasti, druga plavi pasji rep. Dokler je ta trava mlada, je prav dobra hrana za ovce, dozorele pa se ne dotaknejo.

8. Pasja trava (dactylis glomerata, gemeines Knaul- oder Hundsgras) je na senožetih, ki imajo dobro, globoko zemljo, veliko vredna trava, ker je zlo rodovitna, in merva konjem in govedom zlo prijetna, če se z godej kosí; cvetè mesca junija do avgusta in zraste 1 do 3 čevlje velika. Slavni kmetovavec Schwerz je rekel: „kdor ima dobro močno zemljo in želi si senožet napraviti, da bo z godej kosil, naj poseje zmes iz sledečih travnih semen na-njo: pasje trave, lesičjega repa, divje ljulike in pa navadne detelje. — Če je pès kaj bolan in si želodec izprazniti hoče, je to travo (ojstro perje njeno), da kozljá po nji; v nekterih krajih imajo kmetje to za znamnje, da bo dež.

9. Medena trava (holcus, Honiggras). Od te trave so — pa le za zmes z drugimi travami — sledeče tri priporočila vredne: volnata, mehka in dišeča; prva je za napravo začasnih senožet na bolj mokrem

zemljišu pripravna; na suhi zemlji je medena trava le za pašo ovác ugodna. Slavnoznaní A. Young je to travo slabo priporočal takole: „S to travo imajo le tisti kaj dobička, ki jo sejejo, da potem seme prodajajo“.

10. Navadna divja ljulika (lolium perenne, englisches Raigras). Na spašnikih na suhi terdi zemlji je divja ljulika veliko vredna, pa tudi na taci senožetih, na ktere se voda napeljuje, je dobra; na Laškem*) je imajo tedaj veliko. To travo nekteri visoko povzdigujejo, nekteri je celó nič ne obrajtajo, — to pa je gotovo, da imamo dosti boljših trav, in da senožeti, kjer skor sama ta trava raste, se morajo zgodaj kositi, ker se sicer le terda in malo tečna merva nakosí. Cvetè junija in julija, zorí avgusta in septembra, zraste 1 do 2 čevlja velika. To pa se mora ti travi v hvalo reči, da nareja prav gosto rušino, da je tedaj za napravo lepe trate po vertih itd. priporočila vredna.

11. Marijna solzica (melica ciliata, gefranstes Perlgras) je trava, ktera tudi na pusti in pešeni zemlji rada raste in veliko dobre merve dá. Za rodovitne in merzle gorate kraje je ta tako rekoč edina trava za živinsko klajo. Cvetè junija in julija, zorí julija in avgusta, zraste 1 do 2 čevlja velika.

12. Mačji rep (phleum pratense, Wiesenlischgras, Thimotheusgras). Ta trava je velike hvale vredna za govejo živino in konje, pa pridela se je veliko le na dobri in ne presuhi zemlji, cvetè maja do septembra, zorí julija noter do jeseni; zraste 3 do 5 čevljev visoka.

13. Bilnica (festuca, Schwingel) je hvale vredna trava; naj bolja pa med mnogimi sortami je bilnica ovčja za visoke suhe ovčje pašnike, — bil. senožeška in bil. nizka za visoke, ravne in suhe pašnike in senožeti, zlasti za ovce, — bil. visoka je za rodovitne senožeti posebne hvale vredna; ta trava, ktera cvetè junija do septembra, zorí avgusta in septembra, in 3 do 6 čevljev visoka zraste, je po besedah Davy-ta naj bolj tečna merva med vsimi travami, če se kosí ob cvetji.

14. Tratnica (poa, Rispengras); med tratnicami je senožeška tratnica (Wiesenrispengras) naj bolja, ktera tudi na prav suhi zemlji veliko merve dá, ki je vsaki živini prijetna. Cvetè junija in julija, zorí julija in avgusta, zraste 1 do 4 čevlje velika.

15. Terstja trava, pisana trava (phalaris arundinacea, gemeines Glanzgras), naredí gosto rušino in se posebno konjem prilega. — Na vertih jo imajo zavolj lepote, ker je perje belo pisano kakor trak (Bandgras).

16. Pirnica ali perenka (triticum repens, Quecken, Peier) je dobra trava, ki pa njive nadležje kot plevél; na pešeni zemlji, pod ktero je spodnji svet tak, da ne spuša rad vode skozi, se seje z velikim pridom ta trava. (Dalje sledí.)

*) Ovsula se imenuje v nekterih krajih tudi divji ovès, pa tudi pahovka.

*) Laška divja ljulika (lol. per. italicum, italienischer Lolch) je le sorta navadne divje ljulike.